Sakfelldi fuglinn.
3 blöð. Reykjavík 27.ágúst 1941. 4.

Satsfelldi fuglinn.

Kvöld eitt, nú fyrir skemmstu var ég úti í Tjarnarhólma við annan mann, að skera frækoppana af hvönninni er þar vex og sem torveldar mjög fuglunum að hafast þar við, öndunum og kríunni, en fuglar þessir hafa verið þar fleiri í vor en jafnvel nokkru sinni áður, og ávalt komið sér vel saman, enda verið mörgum börnum og bæjarbúum til mikillar ánægju og yndisbóta.

Þegar að landi kom, var þar fyrir Magnús fuglafræðingur Björnsson, og sagði hann okkur svo frá, að fuglafræðingur nokkur úr „sveitinni“ hefði náð ungum hrafni norður í Skagafirði í vor, merkt hann og komið með hann hingað, í því skyni, að unginn leitaði sjálfur heimkynna sinna nyrðra, en sakir samvista sinna við mann þenna, hefði hann eigi viljað við hann skilja, og væri nú fuglinn seztur að hér í bænum, til mikillar mæðu fyrir ýmsar konur bæjarins, enda gerði hrafninn títt kendir nýjung að mönnum, ef þeir fengi ekki hjá þeim. Venjulega ætti foreldrar ungra hrafna erfitt með að fá þá til að leita sér sjálfir bjargar; þeir verði jafnvel oft að hrekja þá úr hreiðrunum sínum, svelta þá og vanhirða, unz þeir láti sér segjast, með að leita sér sjálfir viðurværis síns.

Spurði Magnús okkur hvað við teldum ráðlegast til að forða hrafnsunga þessum frá frekari hrakningi og kjaski; málefni þessa merkilega dýrs, hrafnsungans, mundi þegar hafa verið lagt fyrir lögreglu bæjarins, því segja mætti að „klögumálin gengi á víxl“, hann væri ákærður fyrir ónæði í görðum manna og börnin hrelldi við hann o.s.frv.; hið sama væri, að börn kepptust um að gefa honum mat; það var nú alt hrellan.

Magnús Björnsson ætlaði brott úr bænum og bað mig að hafa gætur á því, hvað um fuglinn yrði gert, meðan hann væri fjarverandi.

Það leið heldur eigi á löngu, að ég hefði snoðrænu nokkra um fugl þenna, m.a. á þá leið, að einhverjar [illegible] bæjarins hafði þrætt lögreglunni um það, að ég ætti að sjá um allar þær [illegible] ófriðarkindur, er einna staðið á fyrir sem fugli þessum, enda fengi ég laun fyrir það og fulla borgun. Hvaðan, eða frá hverjum vissi þó enginn.

Til þess nú, að mótmæla þvaðri þessu, vil ég í eitt skifti fyrir öll taka það fram, að ég hefi aldrei neina borgun þegið né laun frá neinum manni eða stofnun frá því fyrsta og alt til þessa, fyrir sjálfboða afskifti mín af dýra- og fugla lífi hér í bænum, önnur en þau, — ef það getur „borgun“ kallast eða „laun“, — að ég hefi varið mörgum tugum króna úr eigu minni

all mörg ár, úr eigin vasa, til þess, að hlynna að því eftir megni, að betur væri að dýrunum búið hér í bænum og þá eigi síst fuglunum, en áður var. Hefir þessi viðleitni mín verið m.a. í því fólgin, að ég hefi ~~[illegible]~~ átt mikinn þátt í því, að hólmanum í nyrstu tjörninni var stækkaður að miklum mun og myndaði nýjan hólma í miðtjörninni. Fyrir sjö árum stofnaði ég félagið Fönix – „Fuglavinafélagið Fönix, F.F.F." var það nefnt; en það er enn við lýði og má óhætt segja, að það hafi m.a. gjörbreytt hugsunarhætti fjölda barna hér í bænum og bæjarbúa flestra gagnvart dýrunum þeim og fuglum, er komist hafa hér að síðan: Börn og fullorðnir hafa svo að segja daglega fært fuglunum ~~brauð~~, og komist þá svo vel að sér, að þeir hafa jafnvel étið það úr lófum þeirra. Fuglarnir hafa því átt hér friðland síðan, sjaldan orðið fyrir hrekkjum eða óráði, nema þá einhverra

Hl. ólundarseggja, sem engu ~~[illegible]~~ eira, nema sínum eigin dettlungum.

Segi ég þetta þó hvorki til þess að miklast af því né sjá eftir einum eyri er ég hefi til þessa varið undanfarin ár, heldur til þess, eins og áður er sagt, að hnekkja kanmælgi þeirri og bíalegu þvaðri manna, sem aldrei hafa tímt að gefa hundi bein og nú ætla að rifna af því að hungraður hrafns-ungi nálgast híbýli þeirra. Þetta læt ég mér þó í léttu rúmi liggja að öðru leyti.

En hvað varð svo um þennan margumtalaða hrafns-unga? Ég heyrði, að lögreglan hefði látið handsama hann og jafnvel sett hann inn um þriggja nátta skeið. Hitt er réttara, að lögreglan fékk honum góðan samastað um tíma, en þegar hann gat eigi fengið að vera þar lengur (vegna þjónustufólksins þar), kom Magnús Björnsson inn að máli við mig og bað mig að benda sér á einhvern mann eða konu, er vildi taka fuglinn að sér. Ég vísaði honum á dýravininn alkunna, frú Valgerði á

Hl. Kolviðarhóli og fór Magnús með hann þangað, sunnudaginn 20. ~~[illegible]~~ júlí. Var þeim Magnúsi og krumma vel tekið á Kolviðarhóli, sem vænta mátti; frú Valgerður tók við fuglinum tveim höndum, gaf honum góðan mat og nógan, er hún bar á borð fyrir hann uppi á steinstöpli einum þar við húsið. Sagði Magnús mér síðan, að sér hefði þótt gaman að sjá þetta

hrakka dýr hann í sig matinn uppi á skúrsþakinu, fljúga síðan upp á fjall, og át um alla móa og fen, en svo við og við verið að vitja matarleifa sinna á þaki skúrsins, eins og væri hann að líta eftir því, hversu miklar þær væri í það og það skiptið, er hann kom þar að. Eða hvort „vinir“ hans hefði nú ekki komið úr höfuðstaðnum og étið allt frá honum! —

Það er annars allspaugilegt, að þvílík rekistefna skuli geta orðið um einn hrafnsunga sem sú, er hér varð, enda var svo mikið af þessu látið um tíma, að „það komst í blöðin“. Þeir eru fleiri en Hitler einn, hér-stóru mennirnir nú á dögum. Herferðin gegn hrafnsunganum er sögu-legum viðburðum og hér að henni vikið, svo að „sagan“ geymi hana.

— — —

Hið síðasta, er ég veit um hrafn þenna er það, að ég brá mér heim í Kolviðarhól 18. þ. m. um leið og ég fór austur yfir Hellisheiði. Frú Valgerður sagði mér þá, að sér þætti leitt að þurfa að segja frá því, að hrafninn væri horfinn þaðan: Hann væri kominn í félag við eldri og vitrari hrafna, og kæmi þeir stundum heim þangað til þess, „að fá sér bita“. Hafði ungi hrafninn dvalið þar um mánaðartíma áður en hann fór og heimilisfólki öllu og gestum þótti gaman að hafa hann nálægt sér og ekkert um það fengist, þótt hann hefði ýmsar brellur í frammi og brögð, t. d. þau, að grípa hatta og húfur af höfði manna; en skemmtilegast af öllu þótti þeim að sjá hann fikra sér eftir þvottasnúru einni þar hjá húsinu og tína af henni hverja einustu þvottaklemmu, svo, að þvotturinn lá allur í jörðu niðri og varð að þvo hann allan upp aftur! Glettur þessar voru honum fyrirgefnar, engar ákærur á hann bornar né handtökur á honum hafðar. Menn skildu hann þar, betur en hér, ungæðis-hátterni hans og æskuleiki. Þarna hitti hann vini sína fyrir, eins og hjónin, sem hann var í „fangelsinu“ hjá, hérna inn undir Elliðaánum, 2 eða 3 nætur, áður en fuglavinurinn Magnús Björnsson fór með hann að Kolviðarhóli.

27. ágúst 1941. [illegible]